

20 -09- 2016

SML 68:00/2015

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Kyläsaarencuja 2
00580 Helsinki

Kirjaamo
Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 Valtioneuvosto

Hei, ohessa käyttöönnne Diakonia-ammattikorkeakoulun lausunto lausuntopyyntöönne hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi.

Ystävällisesti,

Anna Taskinen
Johdon assistentti
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Kyläsaarencuja 2
00580 Helsinki

Sote- ja maakuntauudistuksen lausuntokierros 31.8. - 9.11.2016

S4068:00/2015

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö ovat pyytäneet lausunnot sote- ja maakuntauudistusta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi

Lausunto koskee hallituksen esitysluonnosta maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi ja niihin liittyviksi laeiksi. Lausuntoja on pyydetty vastauksina sähköiseen kyselyyn. Tämä lausunto koskee esitysluonnoksen rajattuja kohtia, joten se toimitetaan erillisenä kannanottona.

Diakonia-ammattikorkeakoulu pitää *hyvänä*, että hallituksen esityksessä ammattikorkeakoulut mainitaan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistoimintaan osallistuvina yhteistyökumppaneina maakunnissa, kun kehitetään ammatillista osaamista. Hallituksen erityisperusteluissa mainitaankin, että koulutuksen järjestäminen kuuluu yliopistojen, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten vastuulle ja on tärkeää, että ne ovat aktiivisesti mukana maakuntien välisen yhteistyön suunnittelussa ja toteutuksessa. Samoin perusteluissa nostetaan esiin maakuntien yhteistyö tutkimuksen toteuttamisessa yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Tutkimusperustaisessa kehittämistoiminnassa yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja alan järjestöjen kanssa on tärkeää, kuten perusteluissa todetaan. Hämmäntävä on se, että **laissa huomioidaan kuitenkin vain yliopistotasoisesta sosiaali- ja terveystieteellisen tutkimuksen rahoitus (41§)**. Lakiesitys **ei huomio ammattikorkeakoulujen laajaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sosiaali- ja terveyshuoltoa koskien**.

Esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 41 §, **Yliopistotasoisesta sosiaali- ja terveystieteellisen tutkimuksen rahoitus** (ote)

Valtion varoista voidaan korvata yliopistotasoisesta sosiaali- ja terveystieteellisestä tutkimuksesta maakunnille sekä muille julkisille ja yksityisille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun tuottajille aiheutuvia kustannuksia. Sosiaali- ja terveysministeriö määrittelee yhteistyössä 40 §:ssä tarkoitettujen tutkimustoimikuntien kanssa korvausten perusteena olevan sosiaali- ja terveystieteellisen tutkimuksen painoalueet ja tavoitteet nelivuotiskausittain.

Lakiesityksessä **koulutuskorvausta** esitetään koskemaan yliopistotasoisia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksia, kuten erikoistumiskoulutuksia ja niihin liittyviä käytännön harjoitteluja (lakiesitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 39§). Lakiesitys tarkoittanee lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksen lisäksi erityisesti sosiaaliryöntekijöitä sekä muita sosiaali- ja terveydenhuollon yliopistotasoisia erikoistumiskoulutuksia. **Lakiesityksessä jätetään mainitsematta ammattikorkeakouluissa annettava sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus, muun muassa erikoistumiskoulutusten osalta.** Vain yliopistojen tarjoamaan koulutukseen viitataan myös lakiesityksen pykälässä kymmenen (10§), jossa todetaan, että **”tehdään koulutussopimus** lääketieteen, hammaslääketieteen ja sosiaalihuollon henkilöstön koulutusta antavien yliopistojen kanssa”. Tässäkin pykälässä **jätetään mainitsematta ammattikorkeakoulut.**

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 39 §, **Koulutuskorvaus** (ote)

Valtion varoista voidaan korvata kustannuksia, jotka aiheutuvat sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden yliopistotasoisesta koulutuksesta ja siihen liittyvästä käytännön harjoittelusta sekä Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaiselta laillistamisen edellytyksenä olevasta palvelusta. Korvaus suoritetaan maakunnalle, joka ylläpitää yliopistollista sairaalaa. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on yhteistyöalueen maakuntien ja koulutusta antavien yliopistojen välinen koulutussopimus.

Vuoden 2015 alussa voimaan tulleiden muutosten myötä sosiaali- ja terveysalan erikoistumiskoulutusten järjestäminen lisättiin sekä yliopistojen sekä ammattikorkeakoulujen tehtäväksi ja erilliseksi koulutusmuodoksi korkeakoulutuksen järjestelmään. Samalla koulutus muuttui maksulliseksi, jolloin on käytetty muun muassa ilmaisua ”monikanavarahoitus”. Ilmaisulla on viitattu muun muassa erikoistumiskoulutusta suorittavan ja/ tai hänen työnantajansa maksusuuteen. Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa mainitaan vain yliopistojen valmistelemaat erikoistumiskoulutukset, joiden korvaamista ehdotetaan. Perusteluissa **mainitaan koulutuksen jatkuvuuden ja pysyvän rahoituksen turvaaminen neljällä sosiaalityön erikoisalalla**, mutta **jätetään kokonaan huomioimatta ammattikorkeakouluissa käynnistyvät sosiaali- ja terveysalan erikoistumiskoulutukset**, jotka pohjaavat ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutuksia määrittävään lainsäädäntöön (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129, 6a–6c§).

Esityksen mukaan koulutuskorvaus suoritettaisiin yliopistollista sairaalaa ylläpitäville Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Savon, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnille. Ne maksaisivat korvauksen edelleen muille koulutukseen osallistuville toimijoille lain 39 §:n perusteella siten kuin 45 §:n perusteella annettavassa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa tarkemmin säädetään. Esityksen mukaan näiden **maakuntien tehtävänä olisi myös koordinoida palvelujärjestelmässä tapahtuvaa koulutustoimintaa omalla yhteistoiminta-alueellaan** yhteistyössä muiden alueen maakuntien ja yliopistojen kanssa. **Tässäkään kohden ei mainita ammattikorkeakouluja palvelujärjestelmän toimijana ja kouluttajana.**

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 45 §, **Asetuksenantovaltuus** (ote)

Edellä 39 §:ssä tarkoitetun korvauksen perusteena olevista koulutuksista sekä 39 ja 41 §:ssä tarkoitetuista korvausten perusteista, suuruudesta ja korvausten maksamiseen liittyvistä menettelyistä ja määräajoista, koulutussopimuksessa sovittavista asioista sekä korvaukseen oikeutetuista palvelun tuottajista, yliopistoista ja muista toimijoista säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Yliopistotasaisen sosiaali- ja terveystieteellisen tutkimuksen painoalueista ja tavoitteista sekä tutkimusrahoituksen jakamisen muista perusteista ja menettelyistä sekä yliopistotasaisen tutkimuksen arviointiryhmän asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Ehdotettu säännös koulutuskorvauksista pohjautuu terveydenhuollossa pitkään olleeseen käytäntöön, jonka mukaan lääkärien ja hammaslääkäreiden koulutuksesta ja erikoistumiskoulutuksesta kunnille ja kuntayhtymille aiheutuvat kustannukset korvataan. Näistä säädetään nyt terveydenhuoltolain 59 §:ssä. Kuten edellä on todettu, kustannusten korvaus ehdotetaan nyt **laajennettavaksi myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden yliopistotasoiseen koulutukseen.** Lakiesitys **jättää ammattikorkeakoulujen antamat erikoistumiskoulutukset korvausten ulkopuolelle huolimatta siitä, että ammattikorkeakouluissa annettava erikoistumiskoulutus perustuu ammattikorkeakoulujen toimintaa määrittävään lainsäädäntöön** vastaavalla tavoin kuin yliopistojen erikoistumiskoulutukset.

Lakiesityksen 23 §:ssä, jossa määritetään palvelun tuottajan velvollisuudet, todetaan, että **palvelun tuottajan tulee ottaa toimintayksikössä annettavaan koulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun vain 39 §:ssä tarkoitettuja**

sosiaalihuollon ja terveydenhuollon opiskelijoita koulutuksesta vastaavan yliopiston ja maakunnan osoituksen mukaisesti. Käytännön harjoittelu on olennainen osa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutusta. **Tässä kohtaa on unohdettu mainita kokonaan ammattikorkeakoulutukseen sisältyvät harjoittelut.**

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 23 §, **Palvelun tuottajan velvollisuudet**, kohta 6 (ote)

6) otettava toimintayksikössä annettavaan koulutukseen ja siihen liittyvään harjoitteluun 39 §:ssä tarkoitettuja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon opiskelijoita koulutuksesta vastaavan yliopiston ja maakunnan osoituksen mukaisesti;

Diakonia-ammattikorkeakoulu esittää, että **esityksessä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi ilmenevät epäkohdat korjataan.**

Helsinki 15. 9. 2016

Tapio Kujala

Diakonia-ammattikorkeakoulu
rehtori